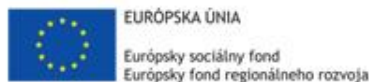

Informačné stretnutie

socza

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

autori prezentácie:

MIROSLAV CANGÁR

doplnila:

MÁRIA FILIPOVÁ

OBSAH

- **Východiská strategického plánovania a legislatívny rámec** zabezpečovania opatrovateľskej služby a ďalších sociálnych služieb (originálne kompetencie obcí, komunitný plán sociálnych služieb)
- **Proces komunitného plánovania - Komunitný plán sociálnych služieb**
  - *príprava a spôsob organizačného zabezpečenia procesu KPSS*
  - *analýza, získavanie podkladov*
  - *tvorba koncepcie KPSS, pripomienkovanie, vlastný plán, aktualizácie*
- **Diskusia**

KOMUNITA

Komunita pochádza z latinského slova *communitas* a znamená **pospolitosť, spoločenstvo**.

Komunitu tvoria rodina, príbuzní, priatelia, susedia, miestne dobrovoľné a dobročinné organizácie poskytujúce vzájomnú podporu a starostlivosť v rámci komunity.

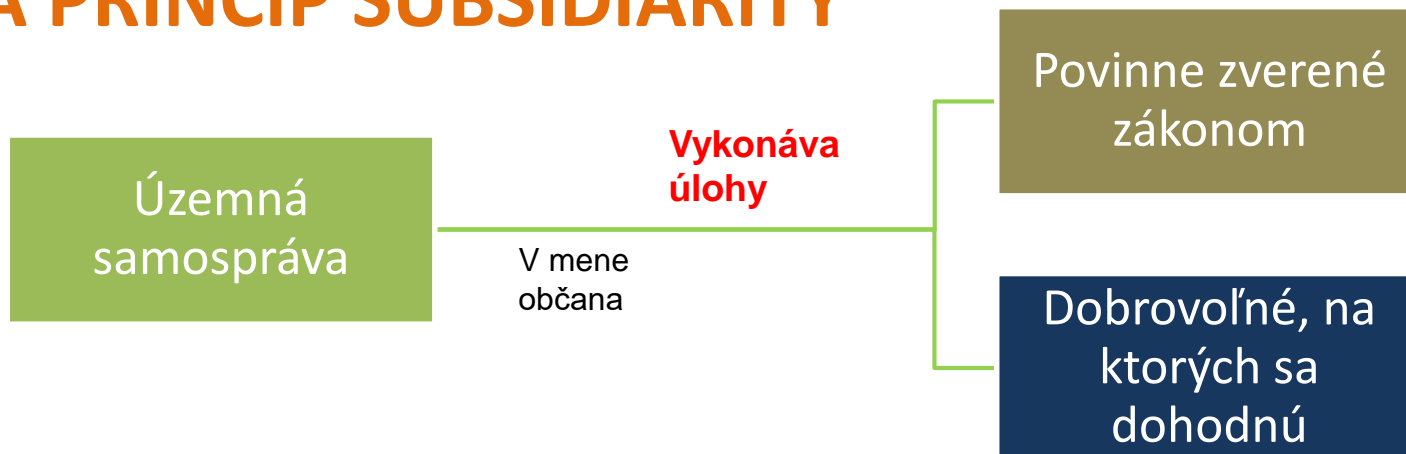
KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

Je **metóda**, prostredníctvom ktorej je možné na úrovni obcí, mikroregiónov alebo krajov **plánovať sociálne služby, tak aby zodpovedali potrebám jednotlivých skupín občanov a zároveň boli v súlade s miestnymi špecifikami.**

KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

- Ide o otvorený proces, ktorého cieľom je:
  - **Napĺňať potreby občanov** pomocou dostupných a kvalitných foriem pomoci
  - **Zabezpečovať zdroje** na jednotlivé druhy sociálnych služieb
  - **Hľadať optimálne riešenie** vo vybavenosti a efektívnosti sociálnych služieb, ktoré najlepšie zodpovedajú miestnym podmienkam a potrebám ľudí. (Filipová, Woleková, Petijová. 2018)

ORIGINÁLNA PÔSOBNOSŤ OBCE A PRINCÍP SUBSIDIARITY

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY V SOCIÁLNEJ OBLASTI

Mestá a obce plnia úlohy v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení úlohy na úseku sociálnej pomoci (§4 ods.3 písm.p). Rozsah a úlohy v oblasti sociálnej pomoci pre miestnu samosprávu sú definované najmä prostredníctvom troch zákonov:

- **Zákon č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi** - originálna pôsobnosť
- **Zákon č. 305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane a sociálnej kuratele** – (vykonáva opatrenia na predchádzanie vzniku porúch, organizuje výchovné a sociálne programy, poskytuje príspevok na dopravu za dieťaťom do DeD, poskytuje príspevok na tvorbu úspor pre dieťa umiestnené v DeD)
- **Zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách**

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Zákon 448/2008 o sociálnych službách definuje kompetencie a pôsobnosť miestnej (viac § 80) aj regionálnej samosprávy (viac § 81).

- 1. Poskytovanie alebo zabezpečovanie vybraných druhov sociálnych služieb** (nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár, opatrovateľská služba, prepravná služba a odľahčovacej služba, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa)
- 2. Posudzovanie odkázanosti občanov na vybrané sociálne služby**
- 3. Plánovanie a rozvoj sociálnych služieb na svojom území**

Sociálne služby sú originálnou kompetenciou miestnej samosprávy.

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY - OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA

Z implementačnej praxe predchádzajúcich dvoch národných projektov zameraných na podporu opatrovateľskej služby boli identifikované tieto najzávažnejšie dôvody neposkytovania opatrovateľskej služby:

- nedostatok finančných prostriedkov na poskytovanie opatrovateľskej služby,
- nedostatok kvalifikovaných osôb na výkon opatrovateľskej služby,
- nezáujem občanov o poskytovanie opatrovateľskej služby,
- nedostatočná znalosť povinnosti samospráv zabezpečiť opatrovateľskú službu v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách.

KOMPETENCIE A ÚLOHY MIESTNEJ SAMOSPRÁVY - OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA

Vysoko rizikovú skupinu tvoria hlavne obce s nižším počtom obyvateľov.

- V súčasnosti z 1907 obcí s počtom obyvateľov do 1000 má opatrovateľskú službu registrovanú iba 351 obcí, čo predstavuje iba 18,4 %.
- Obyvatelia malých obcí, ktorí sú odkázaní na opatrovateľskú službu, sú prevažne umiestňovaní do pobytových zariadení

VÝCHODISKÁ STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

Dohovor OSN o právach dieťaťa

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020

Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020

Národný program duševného zdravia

Národný program aktívneho starnutia 2014 – 2020

Národný akčný plán pre elimináciu a prevenciu násilia na ženách na roky 2014 – 2019

Národná stratégia na ochranu detí pred násilím

Národná stratégia zamestnanosti do roku 2020

Stratégia SR pre integráciu Rómov do roku 2020

Stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti

Koncepcie rozvoja sociálnych služieb jednotlivých vyšších územných celkov

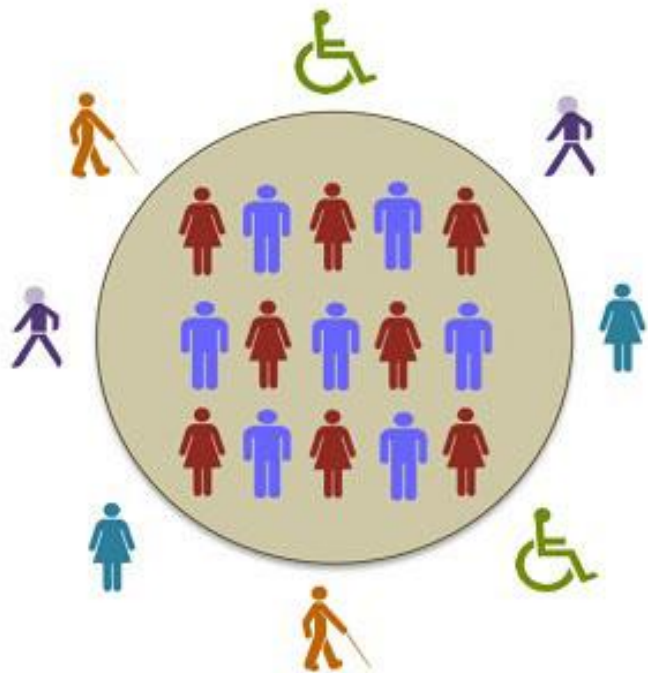
Programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja miest/obcí na roky 2015 - 2023

ĽUDSKO-PRÁVNÝ PRÍSTUP

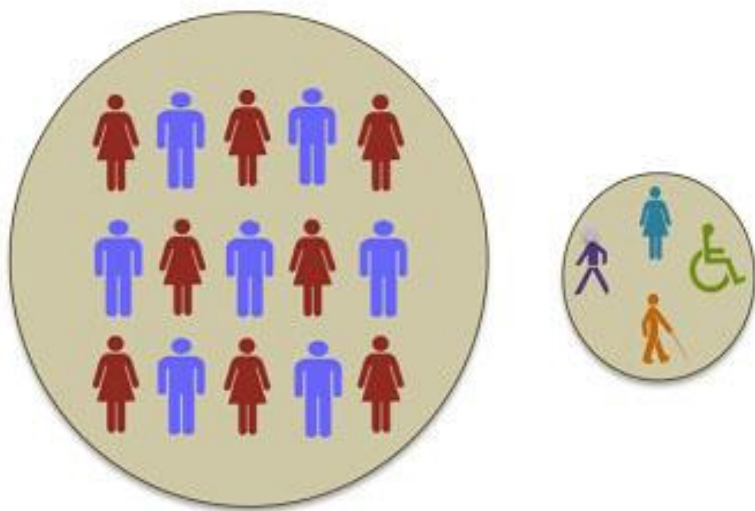
My, osoby s alebo bez postihnutia
sme súčasťou rovnakej spoločnosti a
máme rovnaké práva a povinnosti

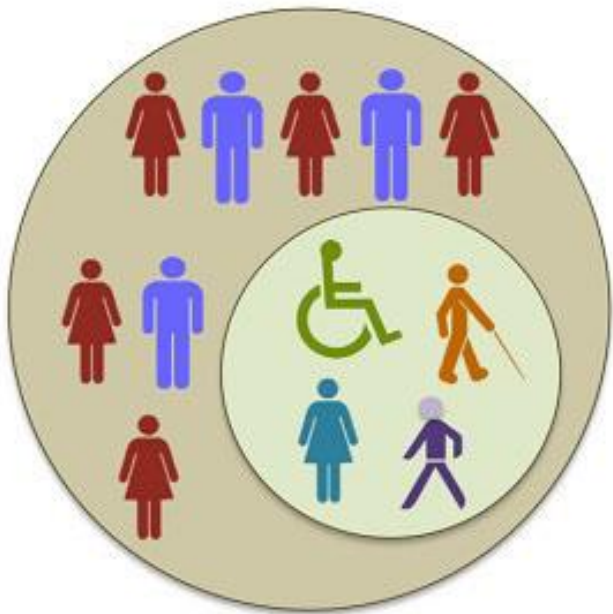
E X K L Ū Z I A

S E G R E G Á C I A

I N T E G R Á C I A

I N K L Ū Z I A

KLÍČOVÉ PRINCÍPY ĽUDSKO-PRÁVNEHO PRÍSTUPU

Inklúzia

Participácia

Prístupnosť

Nediskriminácia

Rešpektovanie
inakosti/rozdielnosti

Rovnaké príležitosti

Rešpekt pred
prirodzenou
dôstojnosťou

NÁRODNÉ PRIORITY ROZVOJA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ROKY 2015 - 2020

- Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020 (ďalej len „Národné priority“) predstavujú nástroj štátnej politiky na smerovanie a prezentovanie východiskových systémových záujmov, úloh a podporných opatrení vlády Slovenskej republiky v oblasti sociálnych služieb sú vypracované v súlade s pôsobnosťou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
- Národné priority reagujú na aktuálne výzvy sociálnej pomoci občanom, ku ktorým patrí predovšetkým **rozvoj rôznorodých služieb starostlivosti na komunitnej úrovni, vrátane potreby modernizácie sociálnych služieb**. Potvrďuje sa nimi zároveň hlavné poslanie sociálnych služieb, **ktorým je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti**, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti.

VÝCHODISKÁ NÁRODNÝCH PRIORÍT

- Národné priority reflektujú aktuálnu situáciu poskytovania sociálnych služieb v Slovenskej republike, **predovšetkým nedostatok kapacity sociálnych služieb poskytovaných v prirodzenom (domácom a komunitnom) prostredí občanov**, potrebu zabezpečenia udržateľnosti financovania sociálnych služieb a rozvoja ich kvality. Vychádzajú z potrieb identifikovaných v národnom i európskom kontexte, s akcentom na dostupnosť a prístupnosť sociálnych služieb a ich dlhodobú finančnú udržateľnosť a efektívnosť.
- Sociálne služby sú súčasťou verejných politík, v ktorých sa jednoznačne presadzuje **ľudsko-právny rozmer** a orientácia na potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Občania v dôsledku ich nepriaznivej sociálnej situácie odkázaní na verejné, osobitne sociálne služby, si majú právo uplatňovať svoje práva na slobodný a nezávislý život s podporou spoločnosti a nediskriminačnom princípe. **Dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je základným pilierom v poskytovaní sociálnych služieb.**

VÝCHODISKÁ NÁRODNÝCH PRIORÍT

- Národné priority majú ambíciu zachytiť všetky kľúčové trendy v rozvoji sociálnych služieb 21. storočia pre ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii odkázaných na pomoc a podporu inej osoby, či pre jednotlivcov a rodiny, ktoré sa náhle ocitli v nepriaznivej (krízovej) životnej situácii a potrebujú pomoc. Ich príprava, prijatie, no najmä následná realizácia si vyžaduje dosiahnutie zhody všetkých zainteresovaných strán. Ide o zodpovedanie zásadných otázok, osobitne:

Aké zmeny plánovať v štruktúrovaní ponuky služieb pre obyvateľov a akým spôsobom ich realizovať? Na základe čoho vybaviť dané územie potrebnými službami? Ako účelne a hospodárne sieťovať jednotlivé služby v záujme dosiahnutia čo najkomplexnejších a najefektívnejších ponúk pre uspokojenie potrieb ľudí?

ŠPECIFICKÉ CIELE NÁRODNÝCH PRIORÍT

- **zabezpečiť realizáciu práva občana na poskytovanie sociálnej služby** so zohľadnením ľudsko-právneho a nediskriminačného prístupu a dôrazom na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti,
- zabezpečiť **dostupnosť sociálnych služieb** v súlade s potrebami cieľových skupín a komunity,
- zabezpečiť **rozvoj sociálnych služieb** dostupných pre osoby v segregovaných lokalitách s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby,
- zvýšiť **dostupnosť komunitných sociálnych služieb** s dôrazom na rozvoj sociálnych služieb pre rodinu, ktorá sa stará o svojho člena, odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže,
- **deinštitucionalizovať** sociálne služby ,
- presadiť princíp integrovanej **dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti**,
- zaviesť systém zabezpečenia a **hodnotenia podmienok kvality** poskytovaných sociálnych služieb.

PRIORITA 1. - ZABEZPEČIŤ DOSTUPNOSŤ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V SÚLADE S POTREBAMI CIEĽOVÝCH SKUPÍN A KOMUNITY

Predpoklady na dosiahnutie priority

- Podporiť rozvoj existujúcich a nových sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru (sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia, preventívna aktivita, domáca opatrovateľská služba, denné stacionáre, komunitné centrá, podporu samostatného bývania, podporované bývanie, služby starostlivosti o dieťa do troch rokov veku a pod.) s dôrazom na služby pre rodiny, ktoré sa starajú o člena odkázaného na pomoc inej osoby pri sebaobsluže.
- Prepojiť systém sociálnych služieb a zdravotnú starostlivosť do **systemu dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti**, tak na úrovni komunitných, ako aj na úrovni pobytových služieb regionálneho charakteru v súlade s vládnymi dokumentmi a inými strategickými dokumentmi.

PRIORITA 2. - PODPORIŤ PRECHOD PRIJÍMATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB Z INŠTITUCIONÁLNEJ STAROSTLIVOSTI NA KOMUNITNÚ STAROSTLIVOSŤ.

Predpoklady na dosiahnutie priority

- Podporovať a budovať vybrané druhy terénnych, ambulantných a pobytových **služieb na komunitnej úrovni posilňujúcich nezávislý život** (napr. zariadenie podporovaného bývania, podpora samostatného bývania), čo predpokladá ukončenie poskytovania pôvodných pobytových sociálnych služieb inštitucionálneho charakteru, tak aby prijímatelia/ľky celoročných pobytových služieb mohli opustiť pôvodné pobytové zariadenia.
- Zvýšiť informovanosť odborníkov/čok a verejnosti prostredníctvom cielených kampaní o zámeroch a procese prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť.

PRIORITA 3. - PODPORIŤ ROZVOJ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB DOSTUPNÝCH PRE OSOBY ZOTRVÁVAJÚCE V PRIESTOROVO SEGREGOVANEJ LOKALITE S PRÍTOMNOSŤOU KONCENTROVANEJ A GENERAČNE REPRODUKOVANEJ CHUDOBY.

Predpoklady na dosiahnutie priority

- Podporiť **rozvoj a posilniť** využívanie dostupných sociálnych služieb v obciach, ktoré majú priestorovo segregované lokality s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby

PRIORITA 4. - ZVYŠOVAŤ KVALITU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.

Predpoklady na dosiahnutie priority

- **Podporovať poskytovateľov** sociálnych služieb pri vytváraní podmienok pre napĺňanie ľudsko-právnych, procedurálnych, personálnych a prevádzkových aspektov kvality poskytovaných sociálnych služieb

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

- **Odborné činnosti, ktoré sa môžu vykonávať samostatne:**
  - Sociálne poradenstvo – základné a špecializované
  - Sociálna rehabilitácia
- **Sociálne služby krízovej intervencie:**
  - Terénna sociálna služba krízovej intervencie
  - Nízkoprahové denné centrum
  - Integračné centrum
  - Komunitné centrum
  - Nocľaháreň
  - Útulok
  - Domov na polceste
  - Nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu
  - Zariadenie núdzového bývania

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

- ***Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:***
  - Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa
  - Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti
  - Služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života
  - Zariadenie starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa
  - Služba včasnej intervencie
- ***Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:***
  - Monitorovanie a signalizácia potreby pomoci
  - Krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií
- ***Podporné služby:***
  - Odľahčovacia služba
  - Pomoc pri výkone opatrovníckych práv a povinností
  - Denné centrum
  - Podpora samostatného bývania
  - Jedáleň
  - Práčovňa
  - Stredisko osobnej hygieny

SLUŽBY NA KOMUNITNEJ ÚROVNI V SÚLADE S NÁRODNÝMI PRIORITAMI 2015 - 2020

- **Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:**
  - Zariadenie podporovaného bývania (ktoré nie je umiestnené v objekte alebo areály iného zariadenia sociálnych služieb s pobytovou formou)
  - Zariadenie pre seniorov (do kapacity 40 miest v jednom objekte)
  - Zariadenie opatrovateľskej služby
  - Rehabilitačné stredisko
  - Domov sociálnych služieb (iba s denným alebo týždenným pobytom, pri celoročnom pobyte iba v prípade ak spĺňa kapacitné podmienky Zariadenia podporovaného bývania)
  - Špecializované zariadenie (do kapacity 40 miest v jednom objekte)
  - Denný stacionár
  - Opatrovateľská služba
  - Prepravná služba
  - Sprievodcovská služba a predčitateľská služba
  - Tlmočnícka služba
  - Sprostredkovanie tlmočnickej služby
  - Sprostredkovanie osobnej asistencie
  - Požičiavanie pomôcok

TYPY STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- § 8 – definovanie základných povinností obcí a vyšších územných celkov v oblasti sociálnych služieb - *Obec a vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje dostupnosť sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, a právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom.*
- **§ 83 Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb**

TYPY STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Kľúčové sú tri paragrafy zákona 448/2008

§ 8 definuje základné povinnosti obcí a vyšších územných celkov v oblasti sociálnych služieb - *Obec a vyšší územný celok v rozsahu svojej pôsobnosti **zabezpečuje dostupnosť** sociálnej služby pre fyzickú osobu, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, a právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených týmto zákonom.*

§ 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia – vysvetľuje tieto obsah a ciele týchto činností v rámci sociálnych služieb

§ 83 Komunitný plán sociálnych služieb (úroveň obcí) a koncepcia rozvoja sociálnych služieb (úroveň VÚC)

ČO JE KOMUNITNÝ ROZVOJ, PRÁCA REHABILITÁCIA - § 82

(1) Obec utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel **predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.**

(2) Komunitná práca v oblasti poskytovania sociálnych služieb je **podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.**

(3) Komunitná rehabilitácia v oblasti poskytovania sociálnych služieb je **zabezpečenie spolupráce subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti na účely podľa odseku 1. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti.**

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

(1) Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb a vyšší územný celok vypracúva koncepciu rozvoja sociálnych služieb v spolupráci

- a) **s inými poskytovateľmi sociálnych služieb** v ich územnom obvode,
- b) **s prijímateľmi sociálnych služieb** v ich územnom obvode.

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

(2) Obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb **na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb**, v ktorom

- zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode,
- určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a
- určuje personálne podmienky,
- finančné podmienky,
- prevádzkové podmienky a
- organizačné podmienky na ich zabezpečenie a
- do 15 dní od jeho schválenia ho predkladá vyššiemu územnému celku, v ktorého územnom obvode sa nachádza.

§83 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

(4) Obec a vyšší územný celok sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb **na verejnú diskusiu**.

Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb **na schválenie obecnému zastupiteľstvu** do šiestich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb. Vyšší územný celok je povinný predložiť návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb zastupiteľstvu samosprávneho kraja do dvanástich mesiacov od zverejnenia národných priorít rozvoja sociálnych služieb.

ČO OBSAHUJE KOMUNITNÝ PLÁN

- a) **analýzu poskytovaných sociálnych služieb** podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce
- b) **analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov** v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín v územnom obvode obce
- c) **analýzu demografických údajov a sociálnej situácie** v územnom obvode obce
- d) **určenie cieľov a priorít** rozvoja sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb a cieľových skupín, **vrátane kvantifikácie potrebnej kapacity týchto služieb**, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, potrebného počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení v územnom obvode obce

ČO OBSAHUJE KOMUNITNÝ PLÁN

- e) **časový plán realizácie** komunitného plánu sociálnych služieb s určením kapacity jednotlivých druhov sociálnych služieb, foriem sociálnych služieb, a ak ide o sociálnu službu v zariadení, počtu miest v jednotlivých druhoch zariadení, v jednotlivých rokoch v členení na existujúcu kapacitu a kvantifikovanú potrebu navýšenia kapacity tak, aby boli vytvorené podmienky na zabezpečenie dostupnosti sociálnej služby pre obyvateľov obce, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu, **vrátane určenia finančných podmienok, personálnych podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok**, ktoré vytvára obec a zapojené subjekty na tvorbu a realizáciu komunitného plánu sociálnych služieb
- f) spôsob každoročného **vyhodnocovania plnenia** komunitného plánu sociálnych služieb
- g) **podmienky a spôsob zmeny a aktualizácie** komunitného plánu sociálnych služieb

ĎALŠIE POVINNOSTI OBCÍ

- Obec **zverejňuje** komunitný plán sociálnych služieb v mieste obvyklým spôsobom.
- Obec **vydáva poskytovateľovi sociálnej služby** uvedenej v § 25, § 35, § 36 a 40 na jeho žiadosť bezplatne písomné **vyjadrenie o súlade** predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie podľa prvej vety vydá obec z vlastného podnetu.
- Súlad predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce sa posudzuje na základe vopred určených a zverejnených kritérií pri dodržaní princípov rovnakého zaobchádzania, nediskriminácie subjektov, transparentnosti, proporcionality, hospodárnosti a efektívnosti.

Proces plánovania v oblasti sociálnych služieb – komunitného plánovania (a koncepcie rozvoja sociálnych služieb)

KOMUNITNÉ PLÁNOVANIE

- Je jedna zo základných metód **riadenia rozvojových procesov**
- je metóda pomocou ktorej môžeme **plánovať služby a podporu** v komunite tak, **aby zodpovedala jej špecifikám a potrebám** jednotlivých občanov
- je **otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov** a **hľadanie najlepších riešení** problémov a potrieb v komunite

CIEĽOM KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA JE

- Posilňovať sociálnu **súdržnosť všetkých** obyvateľov mesta/obce/komunity
- **Predísť sociálnemu vylúčeniu** a sociálnej **izolácii** ohrozených jednotlivcov a skupín
- Opäť **vtiahnuť do života** komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, alebo vyvolávajú strach a neistotu)

KOHO ZAPOJIŤ DO KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA?

- **Zadávatelia** komunitného plánu
- **Poskytovatelia** komunitných služieb
- **Prijímatelia** komunitných služieb
  - Aké skupiny prijímateľov sú vo vašej obci/kraji?
  - Ako by ste ich vedeli zapojiť?

ÚČASTNÍCI STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- **Zadávatel'** – obec/VÚC, ktoré sú zodpovedné za zabezpečenie sociálnych služieb v danom území.
- **Poskytovatelia** - subjekty poskytujúce sociálne služby, bez ohľadu na zriaďovateľa.
- **Užívateľ/Prijímateľ** – osoby, ktorým sú sociálne služby poskytované, prípadne by mohli byť poskytované.
- **Externý spracovateľ/realizátor** – externá organizácia facilitujúca plánovanie v oblasti sociálnych služieb.
- **Poskytovatelia iných služieb pre verejnosť**
- **Verejnosť**

SPRACOVATEĽ/KOORDINÁTOR PLÁNOVACIEHO PROCESU

- Spracovateľ komunitného plánovania **koordinuje proces a priebežne spracováva** čiastkové písomné **výstupy, vrátane konečnej podoby** komunitného plánu.
- Spracovateľom môže byť:
  - Obec alebo jej pracovník, ktorý je odborník na komunitné plánovanie
  - Obcou poverený subjekt

**U LÚDÍ ODKÁZANÝCH NA POMOC
ZISŤUJEME VŠETKY ICH POTREBY.**

**EXISTUJÚ 4 ZÁKLADNÉ SKUPINY
OBČANOV**

Neohrození uživatelia

- to sú tí, ktorí už sú v systéme sociálnych služieb; služba im je poskytovaná, hoci nie sú na ňu odkázaní

Ohrození uživatelia

- to sú tí, pre ktorých sú služby určené ako kompenzácia straty sebaobslužnosti alebo odvrátenia rizika vylúčenia zo spoločnosti

Ohrození neuživatelía

- tí, pre ktorých sú služby nedostupné alebo ich odmietajú, hoci ich potrebujú

Neohrození neuživatelía

sociálnych služieb - to je väčšina obyvateľov, ktorí momentálne služby nepotrebujú, ale možno ich potrebovať budú

DOBRE SPRACOVANÝ KOMUNITNÝ PLÁN/KONCEPCIA

- Je výsledkom **vyjednávania medzi všetkými účastníkmi** procesu
- Je naplňovaný v rámci **širokého partnerstva** v komunite
- **Zodpovedá miestnym** podmienkam a **potrebám**
- Stanoví **krátkodobé a dlhodobé ciele a priority rozvoja** komunity
- **Mapuje všetky** verejné, súkromné a dobrovoľné **subjekty** z hľadiska aktivít, ktoré smerujú k naplneniu vytýčených cieľov
- Obsahuje systém **sledovania a hodnotenia postupu** a **priebežného informovania** verejnosti

PRINCÍPY KOMUNITNÉHO PLÁNOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

PARTNERSTVO A SPOLUPRÁČA

Názory, potreby, ciele a návrhy všetkých účastníkov sú rovnako dôležité a musí im byť venovaný rovnaký priestor a čas.

Každý má právo zapájať sa do vecí verejných.

Komunitné plánovanie prepojuje aktivitu a potreby občanov s rozhodovaním samosprávy.

TRANSPARENTNOSŤ A ZDIEĽANIE INFORMÁCIÍ

KPSS je proces, ktorý si vyžaduje zapojenie verejnosti, a to hlavne preto, že sa venuje veciam verejným.

Informácie o procese komunitného plánovania sú verejne prístupné a jednania sú otvorené pre každého z občanov a ďalšie osoby, ktoré by do tohto procesu chceli vstúpiť. Informácie o priebehu a výstupoch komunitného plánovania sú verejnosti aktívne poskytované v priebehu celého procesu.

Je nevyhnutné zabezpečiť rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastňujú a zabezpečiť odovzdávanie informácií verejnosti.

SLOBODA VYJADROVANIA

Každý má právo vyjadriť sa.

Je legitímne hovoriť za seba samotného i bez poverenia, funkcie či mandátu.

SPOLOČNÁ DOHODA

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je **partnerský proces** a jeho výsledkom je **spoločná dohoda všetkých účastníkov**, a to nielen na zámeroch a cieľoch, ale taktiež aj na spôsobe postupu pri realizácii odsúhlasených aktivít.

Analýza popisujúca súčasný stav v poskytovaní sociálnych služieb a ich porovnanie so stanovenými normatívmi môže byť užitočnou pomôckou pre túto dohodu, nemôže ju však nahradiť.

Spoločná dohoda vymedzuje, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať, ale aj aké materiálne, finančné a ľudské zdroje budú využívané.

HĽADANIE NOVÝCH ĽUDSKÝCH A FINANČNÝCH ZDROJOV

Pre nové ale aj už existujúce služby, ktoré chceme zabezpečiť či naďalej udržať a rozvíjať, je potrebné **získať financie**. Ich získavanie nie je možné bez konkrétneho plánu.

Riešenia, ktoré komunitný plán sociálnych služieb prináša v oblasti zabezpečenia sociálnych služieb, musia byť **kompromisom prání a reálnych možností** miestnych ľudských a finančných zdrojov.

Sociálne služby sú financované vždy viaczdrojovo, a preto nie je možné sa spoliehať len na verejné financie. Z tohto dôvodu je potrebné nezabúdať aj na **spoluprácu s lokálnymi aktivistami, podnikateľmi, dobrovoľníkmi**, ktorí sa v tejto oblasti angažovali, ale aj na **svojpomocné skupiny, susedskú výpomoc alebo rodinnú starostlivosť**. Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jedným z nástrojov na celkové zlepšenie kvality života.

PRIEBEH SPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU JE ROVNAKO DÔLEŽITÝ AKO VÝSLEDNÝ DOKUMENT

Komunitné plánovanie nerobia experti, ide predovšetkým o vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych ľudí. Tento proces umožňuje, aby navrhnutý systém sociálnych služieb bol jedinečný a neopakovateľný a plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom.

Toto nie je v rozpore s tým, aby **proces komunitného plánovania bol profesionálne facilitovaný a spracovaný**, to znamená, že výsledný dokument – komunitný plán sociálnych služieb napíše poverená skupina alebo objednaný odborník.

LEGITIMITA

Legitimitu sociálnym službám dávajú **priania a potreby prijímateľov, zástupcov verejnosti ako prípadných budúcich prijímateľov**. Sú základom, na ktorom stojí komunitné plánovanie. Prijímateľom je potrebné vytvárať také podmienky, aby mohli slobodne vyslovovať svoje predstavy, potreby.

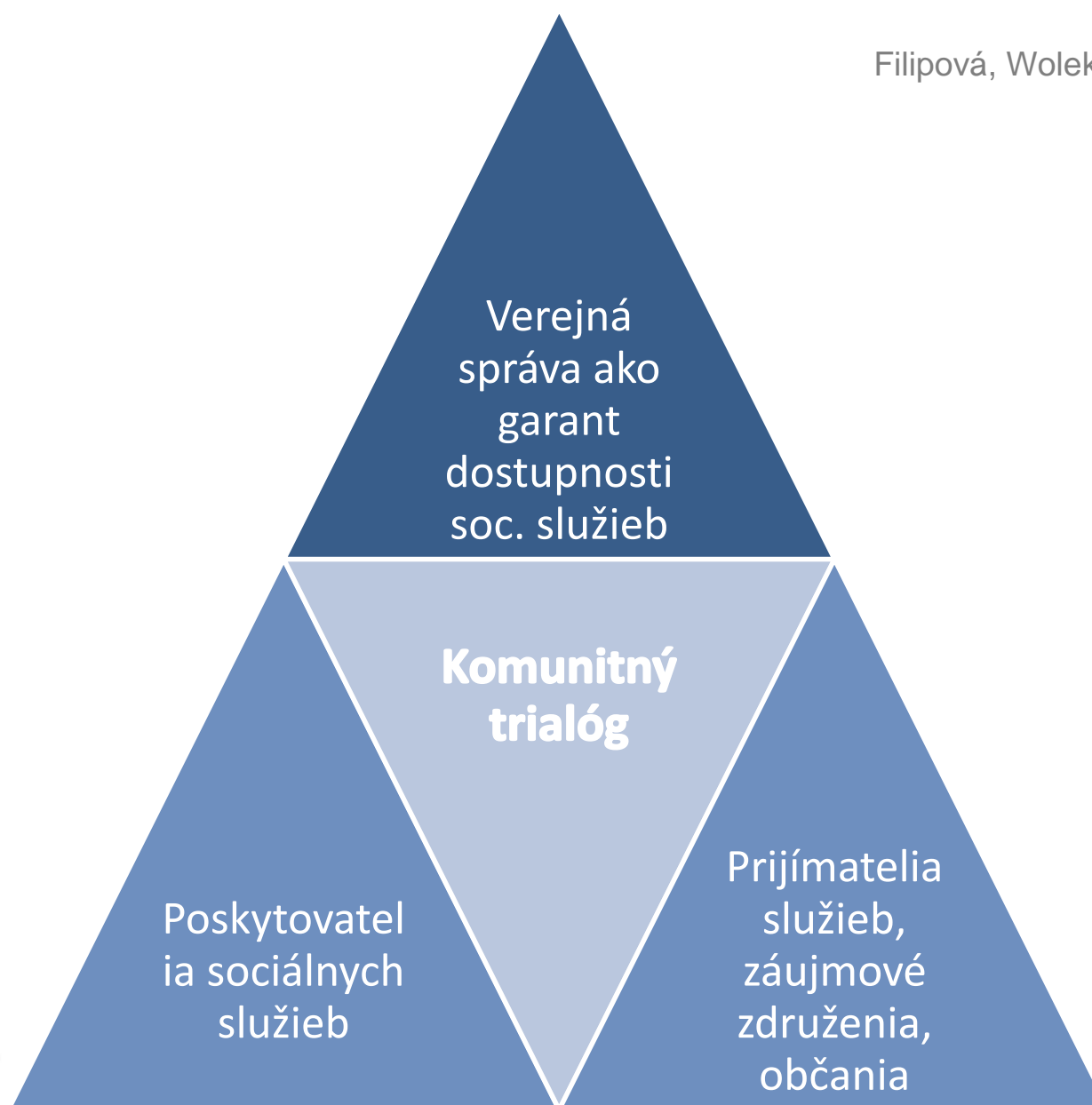
KPSS sa od iných strategických dokumentov líši tým, že **užívatelia sociálnych služieb sú omnoho viac závislí na sociálnych službách ako iné cieľové skupiny** pri iných strategických dokumentov.

Hlavným dôvodom je skutočnosť, že sociálne služby sú považované za hospodárske služby vo všeobecnom verejnom záujme.

Iniciatíva k tvorbe KPSS nech už vzíde z ktorejkoľvek úrovne alebo skupiny, **štatutárny zástupca samosprávy je povinný ju prijať** a následne zámer tvorby KPSS prerokovať v zastupiteľstve **a zabezpečiť zdroje na jeho realizáciu**.

RIEŠIŤ TO, ČO SA DÁ DOSIAHNUŤ

Komunitné plánovanie vychádza z reálneho základu z pohľadu zastúpenia cieľových skupín, aktuálnych možností zabezpečenia soc. služieb ako aj z problémových situácií. Vzhľadom k miestnemu spoločenstvu je zamerané na cieľové skupiny seniorov, ľudí so zdravotným postihnutím, obyvateľov postihnutých resp. ohrozených soc. vylúčením a matky/osamelých rodičov s maloletými deťmi...

Plánovací proces = partnerstvo

Etapy plánovacieho procesu

Prípravná etapa

- Príprava prostredia
- Vytvorenie riadiacej štruktúry

Analýza
dostupnosti a
kvality sociálnych
služieb

Rozvojová etapa

Pripomienkovanie
a schvaľovanie
plánovacieho
dokumentu

ETAPA PRÍPRAVY

Príprava prostredia pre komunitné plánovanie

- Vytvorenie prvotnej pracovnej skupiny
- Vytvorenie dopytu v mieste plánovania
- Určenie koho je treba zapojiť do prípravy komunitného plánu
- Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov
- Príprava plánu pre získanie politickej podpory zo strany obce
- Príprava informačnej kampane pre verejnosť a odborníkov

ETAPA PRÍPRAVY

Vytvorenie riadiacej štruktúry pre komunitné plánovanie

- Zapojenie všetkých účastníkov do procesu
- Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie komunitného plánu
- Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry

ETAPA PRÍPRAVY – VYTVORENIE PRACOVNÝCH SKUPÍN

- Aké pracovné skupiny by mali byť definované?
- Základné pracovné skupiny:
  - Rodiny s deťmi a mládež
  - Osoby so zdravotným postihnutím
  - Seniori
  - Osoby v kríze/nepriaznivej životnej situácii

POROZUMENIE PROBLÉMOV V KOMUNITE

Porozumenie problémov v komunite

- Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov
- Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti

**Volené orgány – Mestské/krajské
zastupiteľstvo, komisie
zastupiteľstva (sociálno-zdravotná,
finančná)**

Odbor sociálnych vecí

**Spracovateľ
Komunitného plánu**

**Riadiaci výbor v zložení:
Garant plánovania (obec/kraj)
Kordinátor (spracovateľ)
Vedúci pracovných skupín
Vedúci a zástupcovia OSV**

Pracovná skupina:

**Rodiny s deťmi a
mládež**

Pracovná skupina:

**Osoby so
zdravotným
postihnutím**

Pracovná
skupina:

Seniori

Pracovná skupina:

**Osoby
v kríze/nepriaznivej
životnej situácii**

ČO JE ANALÝZA SOCIÁLNYCH POTRIEB?

Analýza sociálnych potrieb obce je **základný vstupný materiál** pre úspešné komunitné plánovanie, ktorý:

- **Prezentuje prehľad základných demografických údajov** obce
- **Sumarizuje a dáva prehľad o sociálnych potrebách obyvateľstva** a existujúcich sociálnych službách
- **Poukazuje na nedostatočné alebo nové potrebné sociálne služby** v obci/regióne

ANALÝZA JE ZDROJOM POZNATKOV PRE EFEKTÍVNE:

- Komunitné plánovanie
- Tvorbu projektov v danej komunitě
- Voľbu najvhodnejších sociálnych nástrojov pri budovaní účinného systému sociálnych služieb
- Definovanie reálnych finančných potrieb (rozpočtov)

ANALÝZA SOCIÁLNYCH POTRIEB ALEBO ANALÝZA DOSTUPNOSTI A KVALITY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

- Analýza poskytovaných sociálnych služieb
- Analýza požiadaviek prijímateľov sociálnych služieb a ďalších obyvateľov
- Analýza demografických údajov a sociálnej situácie
- SWOT analýza

ČO POTREBUJEME POZNAŤ PRE VYPRACOVANIE ANALÝZY?

- Demografiu obce
- Konkrétny obsah sociálnych potrieb obyvateľstva
- Štruktúru sociálnych potrieb
- Priestorové (zemepisné) rozloženie týchto potrieb
- Preferencie obyvateľstva pri ich uspokojovaní
- Očakávania týkajúcej sa populácie, voči ktorej má subjekt správy plniť sociálne povinnosti.

TYPY INFORMÁCIÍ PRE ANALÝZU

- Štatistické informácie
  - tkz. „tvrdé“ informácie a údaje o populácii danej obce alebo regiónu, voči ktorej má subjekt plniť sociálne povinnosti.
- Sociologické informácie
  - tkz. „mäkké“ informácie o očakávaných postojoch a motivácii správania sa danej populácie

ANALÝZA PODÁVA INFORMÁCIE

- „dovnútra“ – o stave a potrebách obyvateľstva daného regiónu alebo obce
- „von“ – o obci/regióne v porovnaní s iným regiónom. (toto zvyšuje hodnotu analýzy pre danú obec/región)

ANALÝZA POTRIEB OBYVATEĽOV

- Základné sociálno-demografické údaje o obci a obyvateľoch
- Rôzne normatívy na prepočet potreby služieb
  - Podiel osôb potrebujuúcich pomoc pri sebaobsluže
  - Orientačný výskyt zdravotného postihnutia
  - Orientačné údaje o rodinách potrebujuúcich pomoc

ZHROMAŽĎOVANIE INFORMÁCIÍ – KDE NÁJDEME

- Štatistický úrad SR – napr. Datacube
- Obecný a mestský úrad
- Samosprávny kraj
- Územný generel sociálnej starostlivosti
- MPSVR SR
- Úrad práce sociálnych vecí a rodiny
- MVO
- Sociálna poisťovňa
- Školský úrad
- Polícia
- Vlastný prieskum a pozorovanie

PRÍKLADY ANALYTICKÝCH PODKLADOV

Analýza poskytovateľov sociálnych služieb v územnom obvode obce/mesta

Poskytovateľ	Druh sociálnej služby	Forma sociálnej služby	Cieľová skupina	Kapacita	verejný/ neverejný poskytovateľ

Výdavky (čerpanie) do sociálnej oblasti podľa jednotlivých cieľových skupín za obdobie ostatných rokov (zaokrúhlene na euro)

Cieľová skupina	R-2	R-1	Rok spracovania KPSS
Rodina s deťmi a mládež			
Seniori			
Deti, mládež a dospelí so zdravotným postihnutím			
Osoby v obtiažnych životných situáciách			
Celkom			

1. Názov obce	
časti obce	
vzdialenosti od centra	
okres	
kraj	
2. Základné demografické údaje	
počet obyvateľov	
rozdelenie podľa časti obce	
<i>Veková štruktúra obyvateľov</i>	
predproduktívny vek – do 18 rokov	
produktívny vek od 19 do 60 rokov	
poproduktívny vek nad 60 rokov	
<i>Celkový počet rodín</i>	
z toho s nezaopatrenými deťmi	
počet novorodencov na rok	
počet úmrtí za rok	
počet svadieb za rok	
počet rozvodov za rok	
počet neúplných rodín s deťmi	
počet nezamestnaných občanov	
<i>Štruktúra obyvateľov nad 65 rokov</i>	
65 – 69 rokov	
70 – 74 rokov	
75 – 79 rokov	
80 – 84 rokov	
85 – 90 rokov	
90 a viac rokov	
počet domácností jednotlivcov osamelo žijúcich nad 65 rokov	
Počet občanov s ŤZP	

SENIORI (PODIEL OSÔB, KTORÉ POTREBUJÚ POMOC PRI SEBAOBSLUHE)

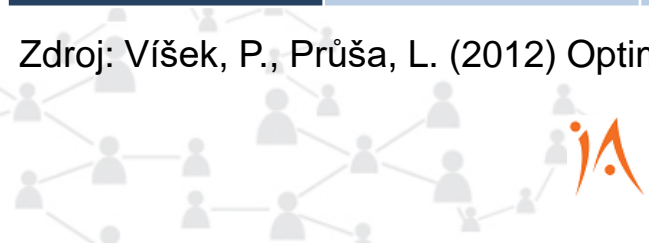
Vek osôb	Podiel osôb potrebujuúcich pomoc
66 – 70	3,0 %
71 – 75	7,0 %
76 – 80	10,5
81 – 84	15,5 %
85 – 89	27,0 %
90 a viac	79,9 %

Zdroj: Víšek, P., Průša, L. (2012) Optimalizace sociálních služeb

PODIEL OSÔB POTREBUJÚCICH POMOC PRI SEBAOBSLUHE PODĽA MIERY ZÁVISLOSTI

Vek osoby	Podiel osôb, ktoré potrebujú pomoc pri sebaobsluhe (v %)				
	celkom	Podľa miery závislosti			
		minimálna	ľahká	Stredná	ťažká
65 – 69	3,0	1,5	1,5	-	-
70 – 74	7,0	3,0	2,0	2,0	-
75 – 79	10,5	4,0	3,0	3,0	0,5
80 – 84	15,5	6,5	4,0	4,0	1,0
85 – 89	27,0	9,0	8,0	8,0	2,0
90 a viac	80,0	20,0	20,0	20,0	20,0

Zdroj: Víšek, P., Průša, L. (2012) Optimalizace sociálních služeb

SCHOPNOSŤ SENIOROV USKUTOČŇOVAŤ HYGIENU, SCHOPNOSŤ CHÔDZE A SCHOPNOSŤ ZABEZPEČENIA STRAVY (V %)

Stupeň sledovanej schopnosti	60 - 64	65 - 69	70 - 74	75 - 79	80 - 84	85 a viac
Osobnú hygienu si vykonáva sám	91,3	85,3	83,0	73,3	54,3	51,7
Potrebujú dohľad alebo občasnú pomoc pri kúpaní, sprchovaní, osobnej hygiene	5,7	40,3	12,9	20,5	31,9	30,0
Potrebujú pomoc pri hygiene, obliekaní, vyzliekaní	1,7	2,0	2,1	3,1	9,6	10,0
Celú osobnú hygienu musí zabezpečovať iná osoba	0,9	1,3	0,8	1,9	2,1	3,3

Poznámka: Riadky označené modrou farbou zahrňujú osoby, ktoré sú potencionálnymi príjemcami SS. Škála schopností je stavaná od úplnej samostatnosti seniora po absolútnu závislosť na pomoci inej FO

Zdroj: Víšek, P., Průša, L. (2012) Optimalizace sociálních služeb

NÁVRH DOPORUČENÝCH NORMATÍVOV VYBAVENOSTI SLUŽBAMI PRE SENIOROV A ŤZP NA 1000 OBYVATEĽOV STARŠÍCH AKO 65 ROKOV

	2010
	Na 1000 obyvateľov 65+
Vybavenosť miestami v zariadeniach pre seniorov celkom	53,00
Z toho:	
V zariadeniach pre seniorov	26,00
V penziónoch pre dôchodcov	9,00
V bytových jednotkách s Osl	18,00
Počet osôb, ktorým je poskytovaná opatrovateľská služba	75,00
Návrh doporučených noramatívov vybavenosti miestami v zariadeniach pre seniorov na 1000 obyvateľov starších ako 80 rokov	2010
	Na 1000 obyvateľov 80+
Vybavenosť miestami v zariadeniach pre seniorov	160,00

Zdroj: Víšek, P., Průša, L. (2012) Optimalizace sociálních služeb

ORIENTAČNÝ VÝSKYT DRUHOV ZDRAVOTNÉHO POSTIHNUTIA NA 10 TISÍC OBYVATEĽOV

Druh postihnutia	Počet osôb s daným postihnutím na 10 tisíc obyvateľov
Zrakové postihnutie	57
z toho ťažko	16
Sluchové postihnutie	95
z toho nepočujúci	14,5
Poruchy reči	57
Mentálne postihnutie	285
Poruchy pohybového ústrojenstva	286
Osoby na vozíku	33
Diabetici	505
z toho na inzulíne	66
Duševné ochorenie	95*
Epilepsia	133
Psoriáza	190
Chronicky choré deti	524

Zdroj: *Obce, mesta, region a sociální služby. Socioklub, Praha, 1997*

RODINY S DEŤMI (ORIENTAČNÉ ÚDAJE O VÝSKYTE POTREBY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB V OBLASTI STAROSTLIVOSTI O DETI A RODINU)

Sociálna skupina		Na 1000 rodín	Na 10 000 obyvateľov
Rodiny s deťmi (0 – 18 rokov), ktoré potrebujú SPO alebo iný druh sociálnej pomoci	U ktorej vznikne v priebehu roka potreba	50	80
	Ktoré potrebujú trvalú pozornosť	175	270
		Na 1000 detí	
Deti, ktoré sú ohrozené syndrómom CAN (týrané a zneužívané deti)	U ktorých vznikne v priebehu roka potreba	8	20
	Ktoré potrebujú trvalú pozornosť	140	340

Rodiny s nízkymi príjmami: o ich počte získame informácie zo štatistiky o vyplatených dávkach v HN a príspevkoch k dávkam

OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM

Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	Na 10 000 obyvateľov
bezdomovci	10*
Matky s dieťaťom	4,5
Po prepustení z výkonu trestu	19
Z dôvodov závislosti na drogách	12 – 24 **

Poznámka: * územie (mesto), ktoré má 100 tis. obyvateľov by malo mať 100 lôžok pre bezdomovcov z toho 50 v nocľahárňach

** uvedený údaj môže byť vo veľkých mestách niekoľkonásobne prekročený

Zdroj: Víšek, P., Průša, L. (2012) Optimalizace sociálních služeb

Predpoklad potrebných sociálnych služieb podľa cieľových skupín obyvateľov			Existujúce sociálne služby									
p.č.	Cieľová skupina	Počet obyvateľov	Druh	Forma				Vek		Kapacita	Priemer	Názov
				celoročná	tyždenná	denná	ambulantná	deti a mládež	dospelý			
1	Zrakovo postihnutí (z toho ťažko)											
2	Sluchovo postihnutí (z toho ťažko)											
3	Mentálne postihnutí											
4	Telesne postihnutí (z toho na vozíku)											
5	Duševne postihnutí											
6	Rodiny s deťmi											
7	Ohrozené deti											
8	Bezdomovci											
9	Matky s deťmi											
10	Občania po výkone trestu											
11	Občania závislí na drogách											

INDIKÁTORY SOCIÁLNYCH PROBLÉMOV

- Miera nezamestnanosti
- Podiel osôb nezamestnaných viac ako 12 mesiacov na celkovom podiele nezamestnaných
- Priemerná mesačná mzda zamestnanca
- Priemerné % práceneschopnosti
- Podiel domácností s deťmi poberajúcich DvHN a príspevky
- Podiel detí, ktoré ukončili PŠD pred dovŕšením 9 triedy na celkovom počte absolventov ZŠ
- Podiel osôb bez vzdelania, so základným a neukončeným základným vzdelaním na celkovom počte osôb starších ako 15 rokov
- Počet rozvodov na 1000 obyvateľov

PROBLÉMY PRI URČOVANÍ POTRIEB/1

- **Rozdielne chápanie** pojmu „nepriaznivá sociálna situácia“
- **Potenciál odbornosti sociálnych pracovníkov** schopných rozlíšiť skutočnú situáciu klienta nie je plne využitý a ich rola pri posudzovaní nepriaznivej sociálnej situácie medzi jednotlivými SS sa môže značne líšiť
- Konkrétne **aktivity a opatrenia SS nie sú plne cielené na skutočné potreby** klientov, naopak, často sú riešené ďalšie potreby klienta, ktoré by mali byť riešené iným systémom služieb alebo za pomoci iných nástrojov
- Klienti SS sú **málo podporovaní vo vlastnej reflexii** nepriaznivej SS, v ktorej sa nachádzajú

PROBLÉMY PRI URČOVANÍ POTRIEB/2

- SS sú poskytované osobám, pre ktoré by bolo vhodnejšie iné riešenie a zároveň môže dôjsť k nedostatku služieb pre osoby, ktoré ich skutočne potrebujú
- Neuplatňuje alebo sa zabúda na **princíp subsidiarity**, t.j. poskytovať SS na tom mieste a takým spôsobom, aby boli potreby osôb v nepriaznivej SS najúčinnnejšie naplňované
- Súčasná podpora osobám, ktoré sa starajú o osobu závislú na pomoci je nedostatočná
- Nedostatočne „riešené“ financovanie zdravotníckych služieb v ZSS

PROBLÉMY PRI URČOVANÍ POTRIEB/3

- V dôsledku **chýbajúcich kapacít terénnych SS** sú potrebné služby poskytované v pobytových ZSS
- Počet neuspokojených žiadateľov o SS, hlavne v **ZpS**, nie je pomocným kritériom pre určenie skutočnej potreby kapacít v týchto zariadeniach, vzhľadom **k dlhým čakacím lehotám**, žiadatelia o tento druh SS si podávajú **žiadosti v predstihu a do viacerých zariadení**, aby sa pravdepodobnosť vybavenia žiadosti zvýšila
- Možno konštatovať, že **preferencia poskytovania SS v prirodzenom prostredí** pred pobytovými službami sa uplatňuje zatiaľ v obmedzenej miere

PROBLÉMY PRI URČOVANÍ POTRIEB/4

- Zásadný a nedoriešený **problém** je uspokojovanie potrieb občanov v sociálnej oblasti (hlavne s dôrazom na seniorov) v **malých obciach**, kde sa stáva táto cieľová skupina početnou, miera závislosti na pomoci vysoká, ale finančné možnosti na uspokojovanie potrieb občanov nepokryté.
- To súvisí aj s kompetenciami obcí (**obce s počtom obyvateľov do 1000 – vykonateľnosť ustanovení zákona o SS**)

VEREJNÉ PREROKOVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

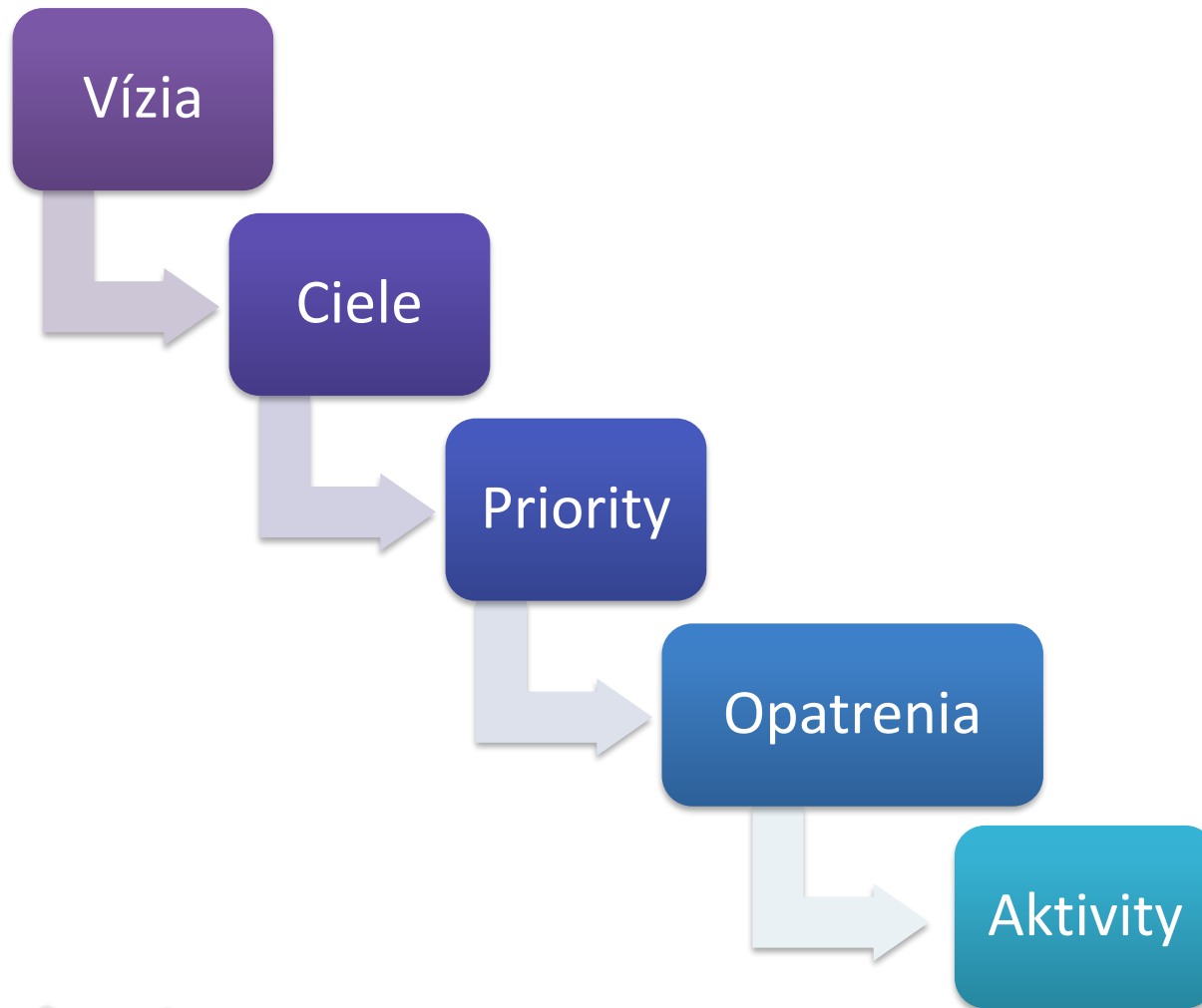
- V zmysle § 83 ods. (4) zákona o sociálnych službách sú obce/mestá **povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na verejnú diskusiu.**
- Pri zapájaní užívateľov sociálnych služieb a občanov v rámci diskusií je potrebné klásť dôraz na:
  - Účasť a **zastúpenie** zástupcov **jednotlivých cieľových skupín**
  - Scitlivovanie a **zdôrazňovanie myšlienky začleňovania (inklúzie)** ako spoločný rámec
  - **Tvorbu bezbariérovej infraštruktúry** ako aj debarierizácie prostredia vrátane škôl a ďalších zariadení pre širokú verejnosť
  - Informovanie o **rozvoji flexibilných podporných služieb orientovaných na začlenenie** do života spoločnosti

ROZVOJOVÁ STRATÉGIA

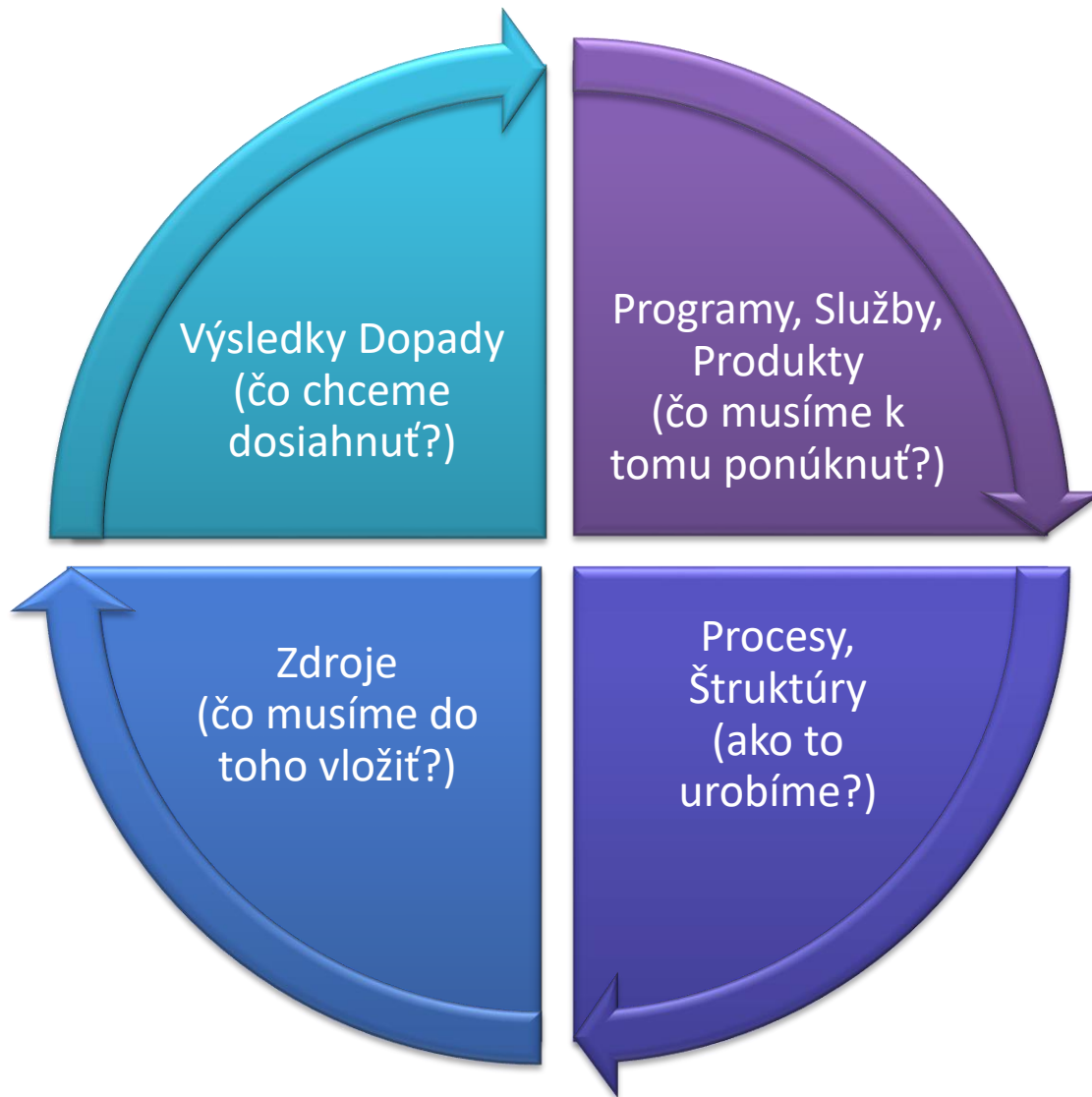
Stratégia rozvoja sociálnych služieb

- **Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít**
- **System sledovania realizácie komunitného plánovania**
- Spracovanie konečnej verzie komunitného plánu

ŠTRUKTÚRA STANOVENIA CIEĽOV

CIELE PLÁNOVANIA MUSIA BYŤ S.M.A.R.T.

S

- ŠPECIFICKÝ
- (Specific)

M

- MERATEĽNÝ
- (Measurable)

A

- AKČNÝ a AKCEPTOVANÝ
- (Action – oriented and Agreed)

R

- REALISTICKÝ
- (Realistic)

T

- ČASOVO VYMEDZENÝ
- (Time-bound)

REALIZÁCIA, MONITORING A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU/KONCEPCIE

- Dlhodobá udržateľnosť a sieťovanie
- Uskutočňovanie plánu
- Ročné vyhodnocovanie plánu
- Informovanie verejnosti o uskutočňovaní komunitného plánu
- Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov

SÚVISLOSŤ MEDZI KOMUNITNÝM PLÁNOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PROGRAMOVÝM ROZPOČTOVANÍM/1

- Programové rozpočtovanie (rozpočtovanie orientované na výsledky) je systém založený na plánovaní úloh a aktivít územnej samosprávy (obce/mesta) v nadväznosti na jej priority a **alokovanie disponibilných zdrojov do programov**, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov

SÚVISLOSŤ MEDZI KOMUNITNÝM PLÁNOVANÍM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A PROGRAMOVÝM ROZPOČTOVANÍM/2

- §83 ods.(5) bod e) **ukladá určiť v KPSS aj finančné podmienky na tvorbu a realizáciu KPSS.** Finančnými podmienkami sa rozumie určenie finančných zdrojov z rozpočtu obce, VÚC na spolufinancovanie potrebných kapacít jednotlivých druhov a foriem sociálnej služby.
- Z uvedeného dôvodu súčasťou KPSS sú aj finančné plány, ktoré rámcovo kvantifikujú zdroje na jednotlivé opatrenia, aktivity členené podľa zdrojov krytia a na jednotlivé roky

PRÍKLAD TVORBY FINANČNÉHO PLÁNU/1

B: Ciele a priority vo vzťahu k seniorom

Zabezpečiť dôstojný a bezpečný život pre seniorov a čo najdlhšie ich udržať v prirodzenom rodinnom prostredí

Priorita		Opatrenie
Zvýšenie dostupnosti nedostatkových služieb	B.1.1	Zabezpečenie sociálnych služieb podporujúcich udržanie seniorov čo najdlhšie v ich prirodzenom domácom prostredí
	B 1.2	Zriadiť denný stacionár s výhľadom rozšírenia o zariadenie opatrovateľskej služby

PRÍKLAD TVORBY FINANČNÉHO PLÁNU/2

Opatrenie	Aktivita	Termín	Zdroje
B 1.1 Zabezpečenie sociálnych služieb podporujúcich udržanie seniorov čo najdlhšie v ich prirodzenom domácom prostredí	B 1.1.1 Uskutočniť prieskum záujmu o poskytovanie prepravnej služby v spolupráci s okolitými obcami pre občanov širšieho okolia vrátane prieskumu finančnej participácie okolitých obcí na prevádzkovanie prepravnej služby	Prvý polrok 2018	Rozpočet obce 300,- €
	B 1.1.2 Podpora zriadenia a prevádzkovania prepravnej služby (v prípade výstupov z aktivity B 1.1.1 a záujmu o zriadenie prepravnej služby)	Druhý polrok 2019	Zdroje z grantov a dotácii (nákup OMV) a rozpočty združených obcí na prevádzku Cca 15000,- €/ročne

PRÍKLAD TVORBY FINANČNÉHO PLÁNU/3

Opatrenie	Aktivita	Termín	Zdroje	
B 1.2 Zriadiť denný stacionár s výhľadom rozšírenia o zariadenie opatrovateľs kej služby	B 1.2.1	Vytipovanie vhodnej nehnuteľnosti	Október – december 2017	
	B 1.2.2	Príprava projektovej dokumentácie	1.polrok 2018	Z EŠIF na projektovú dokumentáciu a rekonštrukciu – podľa spracovaného rozpočtu v závislosti od rozsahu zadania
	B 1.2.3	Realizácia projektu Denného stacionára a uvedenie do prevádzky denného stacionára	2.polrok 2018 a 1.polrok 2019	EŠIF na rekonštrukciu a z rozpočtu obcí participujúcich na spolupráci (na prevádzku cca 12 000,- €) + finančný príspevok z MPSVaR (na odkázanosť (cca 28 000,-€) – spolu cca 40 000,- €/ročne pri kapacite 12 miest

PRÍKLAD TVORBY FINANČNÉHO PLÁNU/4

Finančná tabuľka KPSS – rozdelenie financií na jednotlivé ciele a opatrenia v rokoch 2018 – 2022 (€)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	Spolu
Cieľ č. 2 – Zabezpečiť dôstojný a bezpečný život pre seniorov a čo najdlhšie ich udržať v prirodzenom rodinnom prostredí						
Opatrenie B.1.1	300,-	35 000,-	15 000, -	15 000,-	15 000,-	80 300,-
Opatrenie B.1.2	10 000,-	500 000, -	40 000, -	40 000,-	40 000,-	630 000,-
Opatrenie B.2.1	16 300,-	16 000,-	16 000, -	16 000,-	16 000,-	80 300,-
Opatrenie B.2.2	-	1 000,-	1 000,-	1 000,-	1 000,-	4 000,-
Opatrenie B.2.3	-	500,-	500,-	500,-	500,-	2000,-
Opatrenie B.3.1	200,-	200,-	200,-	200,-	200,-	1000,-
Opatrenie B.3.2	300,-	-	-	-	-	300,-
Spolu:	27 100,-	552 700, -	72 700, -	72 700,-	72 700,-	797 900,-

TERMÍNY A ÚLOHY OBCÍ

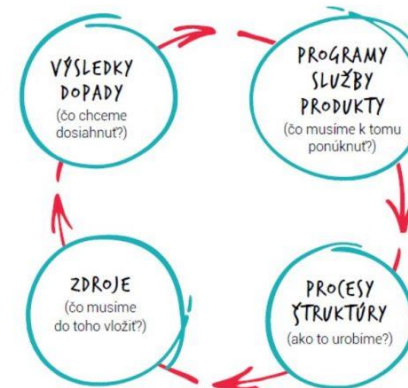
- Obec **má mať** komunitný plán a ten **má byť zverejnený** vhodným a v mieste obvyklým spôsobom – **už je v platnosti**
- Obec vydáva poskytovateľovi sociálnej služby uvedenej v § 25, § 35, § 36 a § 40 na jeho žiadosť **bezplatne písomné vyjadrenie** o súlade predloženej žiadosti o poskytnutie finančného príspevku podľa § 78b s komunitným plánom sociálnych služieb obce. Ak je žiadateľom o poskytnutie finančného príspevku obec, písomné vyjadrenie podľa prvej vety vydá obec z vlastného podnetu – **leto 2019**

ZDROJE:

- <http://www.komunitniplanovani.com/>
- Komunitný plán sociálnych služieb. Metodická príručka, Filipová, Woleková, Petijová. 2018. SOCIA
- Komunitné plánovanie sociálnych služieb – Mini príručka, Woleková, Mezianová, SOCIA
- Zručnosti komunitnej práce v susedstvách, Henderson, Thomas
- Sociálna práca v obci časť I. a II. – kolektív autorov, Socia. 2006
- BAUMRUKOVÁ, P. 1997. Obce, Obce, města, regiony a sociální služby, SOCIOPRESS, Praha. ISBN: 80-902260-1-9
- HOLUBKOVÁ, S., KRUPA, S. 2001. Sociálne služby pre občanov: Manuál pre obecné a mestské úrady, Rada pre poradenstvo v sociálnej práci
- Štandardy minimálnej vybavenosti obcí
- Národní strategie rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025 MPSV Praha, 2015 ISBN 978-80-7421-126-3
- Optimalizace sociálních služeb, Petr Víšek, Ladislav Průša, Národní centrum sociálních studií, o.p.s., Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v.v.i., Praha 2012
- Zákon č. 448/2008 Z.z.. Vznp O sociálních službách
- <http://www.communityplanning.net/>
- www.statistics.sk

PRI STANOVOVANÍ STRATEGICKÝCH CIEĽOV
JE POTREBNÉ ZODPOVEDAŤ NASLEDOVNÉ OTÁZKY:

Obr: Stanovenie strategického cieľa v procese KPSS
Zdroj: Moderne Sozialplanung str. 47

Ciele a priority

Ciele komunitného plánu tvoria hierarchicky usporiadanú štruktúru, na ktorej vrchole sa nachádzajú globálne ciele jednotlivých programov. Vrcholom hierarchie globálnych cieľov je strategický cieľ. **Strategické ciele** je pojem označujúci najvyššie ciele organizácie alebo jednotlivcov. Strategické ciele sú používané v rámci strategického riadenia. Správne nastavené ciele organizácie nie sú zamerané len na jednu oblasť, ale sú nastavené ako vyvážené.

Špecifické ciele – úlohou špecifických cieľov je rozvíjať a spresniť globálny cieľ. Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku budúceho cieľového stavu. Špecifické ciele (Specific Objectives, Specific Goals) je pojem označujúci také ciele organizácie, ktoré upresňujú strategické ciele a je ich možné priradiť konkrétnym zodpovedným osobám v organizácii. Pri tvorbe špecifických cieľov je odporúčané postupovať podľa princípov SMART (sú konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo definované).

Pri stanovovaní cieľov komunitného plánu využívame metódu SMART. SMART je klasikou v oblasti plánovania.

MOŽNOSŤ OBJEDNAŤ PUBLIKÁCIU:

[HTTPS://WWW.SOCIA.SK/NOVA-KNIHA-KOMUNITNE-PLANOVANIE-SOCIALNYCH-SLUZIEB/](https://www.socia.sk/nova-kniha-komunitne-planovanie-socialnych-sluzieb/)

socza

ĎAKUJEME ZA POZORNOSŤ

www.ia.gov.sk

MIROSLAV CANGÁR

Rada pre poradenstvo v sociálnej práci

miroslav@cangar.sk

MÁRIA FILIPOVÁ

Únia miest Slovenska

filipova.maja@gmail.com

SOŇA HOLÚBKOVÁ

Rada pre poradenstvo v sociálnej práci

holubicas@gmail.com

socza

MÁRIA MACHAJDÍKOVÁ

SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien

machajdikova@socia.sk

socza

MARTINA PETIJOVÁ

SOCIA – Nadácia na podporu sociálnych zmien

petijova@socia.sk